

Кластерний підхід до фінансового забезпечення місцевого самоврядування

Питання фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні завжди було і є актуальним. Важливість створення механізму реального фінансового забезпечення місцевого самоврядування є беззаперечною, адже на сьогодні незалежність органів місцевого самоврядування є лише задекларованою на законодавчому рівні. Управління місцевими фінансовими ресурсами неможливе без надання місцевим органам влади достатньої кількості повноважень. Важливою умовою для здійснення органами місцевого самоврядування законодавчо наданих їм повноважень є фінансова забезпеченість.

Фінансова забезпеченість окремих територій є сукупністю фінансових ресурсів, які зосереджуються у відповідних фондах та використовуючи які органи місцевого самоврядування виконують покладені на них функції та повноваження, забезпечуючи соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальної одиниці.[1]

Слід відмітити, що адміністративно-територіальні одиниці не можуть бути однаково конкурентоспроможними у всіх сферах господарювання, адже кожен регіон має свій ресурсний потенціал, від ефективності використання якого і залежить рівень соціально-економічного розвитку і, як наслідок, ступінь фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Враховуючи неоднорідність ресурсної бази на території України, доцільним є застосування кластерного підходу, оскільки, саме він дозволяє запровадити інноваційно-інвестиційну модель розвитку господарства на регіональному рівні, що призведе до зростання економіки регіонів і посилення фінансової забезпеченості місцевого самоврядування. Це дозволить сконцентрувати обмежені фінансові ресурси, ефективно використати наявний місцевий ресурсний, людський, освітній потенціал для налагодження виробництва (надання послуг) відповідно до спеціалізації регіонів; створити на регіональному рівні на базі кластерів перспективні «точки зростання», «ареали економічного розвитку», що позитивно вплине на регіональну економіку та соціально-економічний розвиток України.[2] Беззаперечним є і той факт, що існування кластерів та їх розвиток сприятиме створенню нових робочих місць. Також кластерний підхід сприятиме структурним зрушенням у економіці регіону, що відповідно відобразиться і на національній економіці в цілому.

Практика доводить, що в умовах сьогодення кластери стають ефективною формою і засобом поєднання загальнодержавних, корпоративних та індивідуальних інтересів для досягнення кінцевого результату – активізації підприємницької діяльності, підвищення конкурентоспроможності та зростання економічного розвитку регіонів, забезпечення гідного рівня і якості життя населення. [3]

Протягом останніх років розвиток кластерів стає одним з пріоритетів економічної політики у регіонах України – створення та розвиток кластерів визнано одним з найважливіших напрямів у стратегіях розвитку багатьох областей України, у яких вже розпочато реалізацію кластерних ініціатив спільними зусиллями облдержадміністрацій, бізнесу та неурядових організацій.[4]

Найменших витрат потребує створення туристичних кластерів. Так, в Україні вже діють туристичні регіональні кластери: у Хмельницькій області – «Кам'янець» та «Дивосвіт», кластер сільського зеленого туризму «Оберіг» та ін. Передбачається створення українсько-польського туристичного транскордонного кластеру, об'єкти якого будуть розташовані на території Волинської, Львівської, Закарпатської областей, Люблінського і Підкарпатського воєводств тощо). Більші складнощі викликає створення інноваційно-зорієнтованих, промислово-індустріальних кластерів (в Донецькій, Дніпропетровській, Луганській областях тощо). Розвиток кластерів передбачає обов'язкове залучення до їх сфери дії місцевих наукових та вищих навчальних та інших учбових закладів, використання їх наукового потенціалу для активізації інноваційної діяльності, реалізації на місцевому рівні структурно-інноваційних зрушень.[2]

Подальший розвиток кластерного підходу потребує державної підтримки, яка полягає у розробці та затвердженні законодавчої бази, розробленні ефективного механізму взаємодії усіх суб'єктів кластерної діяльності, сприянні розвитку інноваційної інфраструктури. Наразі в Україні розроблена центральними органами державної влади нормативно-правова база формування засад державної кластерної політики залишається незатвердженою.

Загалом можна зробити висновок, що високу конкурентоспроможність національної економіки нині щонайбільше пов'язують зі створенням у регіонах інноваційних кластерів. Кластерна політика в Україні є досить недосконалою, що підтверджує необхідність подальшого дослідження даної теми.

Бібліографічний список:

1. Мельничук Н.Ю., Проблеми та перспективи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні; Економіка Крима № 1 (34), 2011 год (ст.78);
2. Електронний ресурс: <http://www.niss.gov.ua/articles/354/> Аналітична записка. "Щодо інструментів розкриття "точок зростання" у стратегіях соціально-економічного розвитку регіонів";
3. Електронний ресурс: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekfor/2011_4/11a.pdf Вахович І.М., Забедюк М.С., «Кластерний підхід до забезпечення ендегенно орієнтованого розвитку регіонів», Економічний форум 4/2011
4. Електронний ресурс: <http://www.niss.gov.ua/articles/1069/> Аналітична записка. "Щодо державної політики підтримки розвитку інноваційних кластерів у промисловості України"